

Yliopistoja ei saa profiloida salassa – henkilöstö saatava mukaan

Kevään jälkeen on monissa yliopistoissa ryhdytty toimeenpanemaan tulossopimuskierroksen tuloksena syntyneitä aiesopimuksia profiloineista ja koulutusvastuiden siirroista yliopistojen välillä. Nyt toteutuvat koulutusvastuiden uudelleenjaot ja niissä toteutettavat henkilöstöratkaisut voivat muodostua ennakkotapauksiksi kaikelle tulevalle yliopistojen väliselle rakenteelliselle kehittämiselle. Professoriliiton ja Tieteentekijöiden liiton kentältä saama palaute on kesän ja alkusyksyn aikana koskenut suurelta osin juuri näitä suunnitelmia.

Liittojen mielestä profiloititoimia on liian usein suunniteltu ja toimeenpantu henkilöstöltä täysin pimennossa. Dekaanit on saanut kuulla johtamansa tiedekunnan oppiaineen siirtämisestä paria päivää ennen asian julkistamista tai laitosjohtaja on saanut lukea asiasta lehdestä. Ne harvat, jotka ovat tietäneet koulutusalojen siirroista, ovat joutuneet allekirjoittamaan salassapitosopimuksia.

- Niin merkittävistä henkilöstöä koskevista asioista kuin kokonaisten koulutusvastuiden siirrosta, ei pidä tehdä päätöksiä salaseuroissa vaan niistä tulee lain mukaan käydä yhteistoimintaneuvottelut, muistuttavat Tieteentekijöiden liitto ja Professoriliitto.

Yliopistojen uudessa rahanjakomallissa lisättiin strategisen rahan osuutta. Tätä rahaa on käytetty ”keppinä ja porkkanana” opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa käydyissä viime kevään tulosneuvotteluissa. Niissä on varoiteltu yliopistoja ”yhteistoimintaneuvottelujen hitaasta tiestä” ja rahoituksen leikkauksista.

Esimerkiksi Vaasan yliopistosta siirretään tutkintoon johtava kielten koulutus ja tutkimus Jyväskylän yliopistoon. Siirto koskee lähes 40 työntekijää ja 700 opiskelijaa. Kummankin yliopiston henkilöstö, myös kyseisten alojen professorit, saivat kuulla asiasta paria päivää ennen juhannusta pidetyissä tiedotustilaisuuksissa.

- Tehtävien mahdollisissa siirroissa on turvattava eri henkilöstöryhmien ja määräaikaisten työntekijöiden asema. Jos esimerkiksi vain toistaiseksi palkatut työntekijät siirretään, tehdään lähes väistämättä mielivaltaisia ratkaisuja sekä tutkimuksen ja opetuksen että henkilöiden todellisten ansioiden osalta. Yliopistojen opetus- ja tutkimushenkilöstöstä suurin osa on määräaikaisia, eikä yksin työsuhteen muodosta voi päätellä työntekijän pätevyyttä tai hänen panostaan yliopistolle, huomauttaa Tieteentekijöiden liiton puheenjohtaja Petri Koikkalainen.

Jyväskylän yliopisto joutui perumaan kirjallisuuden oppiaineen siirtämisen Oulun yliopistoon, kun johdolle tehtiin selväksi, että Jyväskylän yliopiston kirjallisuuden ala on maan vahvimpia.

- Uusin tieto on alan professoreilla, tutkijoilla ja opettajilla, ei johdolla tai ministeriöllä. Tutkimuksen ja tutkintojen aikajänteet ovat vuosia ja profiloinnit ehtii tehdä myös huolellisella valmistelulla, jossa yliopistolaisia kuullaan ja kuunnellaan. Kiire ei voi perusteena huonolle valmistelulle näin tärkeissä asioissa, lisää Professoriliiton puheenjohtaja Kaarle Hämeri.

”Yliopistojen päätöksenteossa tulisi nykyistä enemmän hyödyntää yliopistoissa olevaa laajaa asiantuntemusta. Ylätason strategiset ratkaisut ja pidemmän aikavälin suunnitelmat vaativat toteutuakseen yliopistoyhteisön laajan tuen ja tavoitteiden sisäistämisen, joka saavutetaan vain riittävällä henkilöstön kuulemisella ja toimivalla yhteistoimintamenettelyllä.”

- Joku saattaisi erehtyä pitämään yllä olevaa sitaattia ammattiliittojen edunvalvontapropagandana, mutta todellisuudessa lainaus on edellisen eduskunnan sivistysvaliokunnan lausunnosta, jonka se antoi yliopistolain arvioinnista 2013. Yliopistolaista julkistetaan uusi arviointi tämän kuun puolivälissä. Toivoa sopii, että siinä tehdään konkreettisia ehdotuksia henkilöstön vaikutusmahdollisuuksien parantamiseksi, toteaa Tieteentekijöiden liiton puheenjohtaja Petri Koikkalainen.
- Vaikutusmahdollisuuksien parantamisen välttämättömyydestä tuli vahva viesti myös Professoriliiton uusimmassa jäsenkyselyssä, lisää puheenjohtaja Hämeri.

LISÄTIETOJA:

puheenjohtaja Kaarle Hämeri (Professoriliitto), 040 568 4487;

puheenjohtaja Petri Koikkalainen (Tieteentekijöiden liitto), 050 544 7442;

toiminnanjohtaja Tarja Niemelä (Professoriliitto), 050 3402 725;

toiminnanjohtaja Eeva Rantala (Tieteentekijöiden liitto), 040 7508 284